

PERIÓDICH INDEPENDENT, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats,
Noticias y Anuncios

Direcció: MUNTANER, 112, 4.ª - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

Avuy continuem en lo folletí, l'interessant drama en 7 actes, titulat:

LOS MISERABLES

UNA ESTRANYESA

Probat tenim de una manera certa que Pitarra no era un envejós de l' mérit de 'ls autors que ab ell compartían las glorias en la escena catalana.

Nostre article *L'acaparament*, recentment publicat, ho demostraba; y que la demostració era justa, ho diuhen las felicitacions que hem rebut, precisament de alguns escriptors de nostre teatro, per haverlo publicat.

Anem ara á considerar aquell mateix assumpto baix un altre aspecte que, com diem avans de començar avuy la tasca, ofereix per cert una estranyesa.

Tenim afortunadament en dos de nostres teatros importants dos companyías que s' dedican á representar produccions de nostre repertori regional.

Las dos obtenen aplausos, lo públich no 'ls escatima son favor y sas simpatías mes ó menos ben merescudas, encara que sempre ambicionadas per noble emulació.

Los estrenos no escasejan, los éxits són freqüents, si be no tots serán de durada per sèr fluixas ó de poca importancia las produccions que 'ls obtenen.

Y ara vé la estranyesa, que no s' refereix á la poca consistencia de las ovacions, ni á que las obras novas alcansin vida efímera, ni á que aixís lo teatro catalá no tinga la importancia necessaria, ni á que 'ls esforços de 'ls artistes resultin fins á cert punt infructuosos en bè de l' art teatral, sino á que 'ls autors de talla, aquells qual nom és garantia per atreuer preferentment la atenció de 'ls aymants de la literatura dramática catalana, estigan retrets ara que mes convindría son concurs, y á que las empresas no procurin donar á conèixer los fruyts de la inteligencia

de altres autors, que 'ls tenen de portar á las taulas valentse de la amistat, donant aquells treballs á teatros particulars de nostres barris extrems ó portantlos á colisseus en los quals no va ab freqüencia 'l públich y ahont no s' ha donat may acullida á las representacions catalanas.

¿Qué fan las empresas descuydantse de aprofitar la ocasió per fèr estrenar obras com *Fructidor* y *Los primers frets*, de 'l jove Iglesias? ¿qué esperan pera que 'ls aficionats apreciïn lo mérit ó 'ls defectes que puga tenir *Silenci*, próxim á sèr posat, en funció casi de caràcter particular, en lo teatro Lirich?

Y per altra part, nostres autors de talla com Guimerá, Pin, Arnau, Ubach y altres que tothom té á la memoria ¿qué fan? ¿per qué dormen? ¿cóm no apareixen ab sas obras novas? ¿Ahont és *Lo cacich* de qual estreno ja s' havia lleysat a 'ls quatre vents la noticia temps enrera? ¿cóm no s' desperta *Jacquard* que anys fa espera la hora de 'l despertar? ¿per quin motiu no s' estrena la nova comedia de Arnau que 'l públich tenia ja coll avall? ¿per quant se guardan las representacions de aquellas comedias catalanas quals títuls han aparegut mes de una volta en los cartells-programas de temporadas de 'l decaigut teatro Romea? ¿Espera la empresa convidarnos á bodas quant se casi *Lo Nuvi* que ja está acicalant per' presentarse?

¿Es potser que 'ls estrenos fets han cridat tant la atenció, que no hi ha medi de alternar altrás obras ab las pocas á que han donat aculliment? ¿contan potser per plens las funcions y no han de esforsarse en fèr ensajar cap mes comedia? No per cert.

¿Hi há alguna má amagada? ¿algún misteri potser? No ho direm nosaltres que no volem entrar en intrigas de bastidors.

Lo que sí assegurem és que 'ls fets exposats són en realitat una estranyesa poch convenient á lo pervindre de 'l catalanisme teatral.

Ja és hora de desvetllarse: vingan produccions novas; acéptinse las que s' presentan ab tal que tingan condicions, y no espanti á las empresas la tendencia modernista de algunas, puig si estrenadas devant de públich independent y desconegut de 'ls autors, no logran l' ovació obtinguda devant de auditori amich y entussiasa, proporcionarán á qui las concebeixi

ocasió de desenganyarse y potser ferán que, canviant de via, emprenguin la verament catalanista, la que a'ls obuecats pót obrir fàcilment las portas de 'l temple ahont trobar pagan gloria llegalítima per' ells y per' nostre descuydal teatro regional.

P. DE R.

Estrenos catalans

Principal.—*Un curt de gènit*, saynete de D. E. SALVÀ.

L'estreno de aquet saynete és la única novetat presentada durant los passats díes y de ella hem de parlar.

L'autor no volgué plantar un cas enrevessat de sociologia, ni solucionar un problema jurídic, ni tampoch ficar-se en las laberinticas tortuositats de la discutible escola modernista que tot ho traboca y capgira respecte á procediments.

Desde las primeras escenas descubreix son plan y son objectiu, que no és altre que fèr passar un rato distret á l'espectador, oferintli un verdader aplech de xistes exposats ab bona forma y tots de bona lley.

Si aixó's proposá 'l Sr. Salvà, ho vejé concedit pe 'l numerós y distingit públich que ab expontáneos aplausos demostraba son agrado.

L'execució surtí com surt sempre en aquet teatro; aixó és: quadrada.

Lo Sr. Goula fòu 'l de mes relleu per son treball plé de detalls acertats que completaban lo tipo protagonista de *Un curt de gènit*.—ROMEO.

Revisia teatral

Liceo.—Diumenge passat tingué lloch á la tarde, una representació de *La Traviata*, fent lo protagonista la eximia artista Mme. Darclée.

Debutá á 'l mateix temps ab lo paper d' *Alfredo*, un desconegut tenor de condicions molt recomanables y fins creyem d' un brillant porvenir. Posseheix lo senyor Morini—pseudonim sota 'l qual s' hi amaga un nom molt espanyol—una veu extensa, clara, potent y de igualtat de timbre en tota sa extensió.

Fòu aplaudit y cridat ab insistencia junt ab madame Darclée, á 'l final de la obra.

Nos digueren que la Empresa l' havia escripturat.

Felicitem a'ls dos.

—Dimecres tingué lloch la reprise de la partitura de 'l mestre Massenet, titulada: *Manon*.

La perentorietat de 'ls temps 'ns priva de fèr un estu di detingut de 'l treball de 'l mestre Massenet. Com que la obra s' ho val, aplassem ferho la setmana entrant.

De totas maneras debem dir que la execució que per part de Mme. Darclée fòu perfecte, demostrant en las variadas escenas de la obra, haver fet de 'l difícil y atrevit personatge de l' abat Prevost, un detingut estudi arrencantli la part mes ideal, la mes representable y artística y la menos pecaminosa.

Mme. Darclée tingué arranques de consumada artista que entusiasmaren á 'l públich, fentlo prorrumpir en atronadors aplausos.

Lo Sr. Giannini se rehabilitá en part interpretant ab conciencia son difícil paper y tenint a'l final de 'l tercer acte que surtir á las taulas una infinitat de vegadas en companyia de Mme. Darclée, pèra rébrer los entusiasmas aplausos que ab justicia á abdos lo públich tributaba.—F.

Tivoli.—Plé de gom á gom estaba la nit de 'l dimars ab motiu de 'l benefici de 'l director de la companyia D. Conrat Colomer.

S' evidenciaren las simpatias de 'l públich aplaudint las escenas mes mansas é ignoscentas de las tres sèvas composicions *Lo somni de la Ignoscencia*, *La firma de en Rocellat y Flor de tè*, y á 'l final de cada una fentlo surtir á las taulas.

¡Cóm ensenyá tot lò que amagat tenia 'l Sr. Colomer respecte á gracia, intenció y candidés.

Segons noticias tocan ja 'l final las funcions que donará aquesta companyia.—F.

Ambigú Barcelonés.—Aquet nom ostenta un nou local d' espectacles teatrals, situat en lo saló de ball de 'l carrer de la Cera.

Francament direm que entre fer servir aquet lloch per saraus de Patacada ó dedicarlo á representacions escénicas, és preferible aixó últim.

Per tal motiu mereix aplauso 'l Sr. Asperó que ha tingut tan bona idea y s' ha gastat lo necessari per la construcció de un bonich escenari y la adquisició de butacas; decorat y tot lo demès per' las funcions.

Es de lamentar que per ridiculesas de la lley, hagi de tenir aquet nou punt de reunió 'l caràcter de café cantant, ab taulas de marbre en la platea que 'l fan desmereixer y li prenen la importancia relativa que podria tenir influent bastant en la ilustració de la classe obrera.

Lo punt és apropósit per' fèr de aqueix *Ambigú* un teatro com l' antich Odeón en sa millor época, y sobre l' Odeón tè la ventatja de sèr molt mes gran y estar á peu plá y no en un segón pis com aquell estaba.

De tots modos, alabem lo pensament y 'ns plau que hi hagi una companyia dramática ab artistas acreditats com los Srs. Bozzo, Guardia, la Sra. Castillo y altres que l' han inaugurat proporcionant entradas y conquistantse aplausos de 'l públich que l' ompla de gom á gom.—P.

LOS REYS

¡Y cóm se gaudeix l' ánima á 'l recordar las festas mes trascendentals de nostra passada joventut! ¡Y cóm las anyora á 'l memoriarlas!

—Aquesta nit vindrán los Reys—deya la mare, —y aquell que mes bó sigui, aquell que mes estudiat hágia y s' ho mereixi, rebrá d' élls, las mes valiosas cosas fabricadas en sos inmensos arsenals hont sols los angels hi tenen entrada.

Rezem, donchs, fillets meus, á 'l Angel de la Guardia, perque Ell nos guardi de cap mala tentació y 'ns pregui á Déu per nosaltres quant l' hora sigui.

Y nostra imaginació, bressolada per la acompassada cadencia de una pregaria, volaba á las indescriptibles regions enbolcallada en un misteriós ignot, y véyam, sentiam, tocábam, la farrenya cara de 'l rey negre ab sas mans brutas de carbó, manant á 'ls seus criats, negres també, la distribució de deixuplinas, palmetas, bastons, mentres los blanchs repartían cosas dolsas y bonicas que causaban atmiració a'l tréurerlas de la caixa.

¡Y quín rebombori movian! ¡Y quina tabola feyan!

A'l endemá, á trench d' auba, deixábam lo llit y corriam a'l balcó per' vèurer la magnificència de 'ls reys tan alabada.

Un parell d' esclopets y algún que altre llibre que teniam de menester, era 'l regalo.

Aixó constituíia per nosaltres motiu d' alegría, de festa y d' expansió.

Ara tot ha canbiat.

Hem posat las botas a'l balcó y hi hem trobat algún anónim que 'ns amenassa per haver dit que tal obra és dolenta, que fins está mancada de sentit comú y que son autor és un burro.

L' altre, se gira ayrat perque ab nostra conducta imparcial, franca y apoyada en la veritat, hem tirat per

terra plans d'enlayrar déu de barro, llums d'oli que volian passar per eléctricas, Quassimodos intellectuals que per Adonis volian que se 'ls tingués; en fi, se 'ns ha dit tinguéssim pór per la nostra pell, si a'l intrigant no li déyam home de bé a'l ignorant sabi, a'l descocat prudent, y a'l que ab prou feynas examinat á aprenent arribaria, ho sentiria per nosaltres, si no li deyam mestre.

Es dir, una torrentada d'indecencias ab una capa d'asquerositats.

Aquet será 'l regalo de 'l rey negre, ja que de fum d'estampa té 'l color y de vi adulterat despedeix la flayre.

De 'ls reys blanchs deuen sèr la modesta tarjeta de aplaudit artista, que dona las gracias per haverlo jutjat ab esprit sever, si, pero ab rectitut é imparcialitat, y 'l atent B. L. M. de reputat mestre que posa sas obras á nostra disposició esperant de nostres pobres coneixements musicals, lo veredict, l'informe, de nostre estudi resultancia, de nostra manera de pensar consecuencia.

Y entre una cosa y altre nos han portat los reys, la fermesa en lo pensar, la franquesa en lo dir y una norma recta, severa, incorruptible en nostra propia, característica manera d'obrar.

Aquets tres punts serán, si Déu ho vól, los tres punts cardinals de nostres treballs en LO TEATRO CATALA durant l'any que hem comensat.

A. DE LA FLORIDA.

Secció de'l Pirotécnic

Los IV Gats han fèt una gatada.

Pero no és pas com las de 'n Pitarra, qu' eran Singlots.

Aqueixa són Sombras.

Y no sombras xinescas.

«Sombras artísticas».

Contan ab un poema, *Mantserrat*, un altre poema *Nadala* y un altre poema... dich, un viatge.

Artistas: Maragall, Utrillo, Jordá, Gay, Pitchot, Fuentes y Casas.

Aquí de la parodia de uns versos:

Vos que sòu 'l Patró mèu
simpàtic Pere Romeu...
já véuer com anirá!

Qui tot vaji com una seda es lo que desitja.

LO POLVORISTA.

Repertori de fora

Vich 3 de Janer.

Dissapte passat, en lo *Centro Industrial Vicense* tingué lloch un preciós concert en que hi prengué part la distingida tiple lleujera de nostra ciutat Srta. Adelina Serra, 'l mestre director D. Lluís J. Jordá y 'ls simpàtics joves Srs. Molas, Echene, Buxó, Abarca y Lapeyra.

Entre las pessas que cantaren, és digne de mencionar 'l concertant de *La Viejecita*, puig tingueren de repetir-lo per satisfer las justas aclamacions de la concurrencia que omplia per complert lo magnífic saló de espectacles, Pèra 'l día de 'ls Reys anunciaren *Lo punt de las donas* y *La Marcha de Cádiz*.

En lo teatro Ausonense a'l mateix día representaren lo *Lo Punyal d' or*: varen pèndre'hi part, á més de 'ls aficionats l' actor D. Llorens Valero, la primera dama D.ª Guadalupe Alentorn y la dama jove Srta. Carme Jarque. En la execució varen distingir'shi 'ls artistas mencionats y los Srs. Franquesa, Macià Anglada y Bosch.

Acabá la funció *La adoració de 'ls tres Reys magos de Orient* que no sigué ni chicha ni limoná... y callo.

En lo teatro de la Joventut Católica, 'l mateix día las obras *Lo Rector de Granollers* y *Setze jutjes* molt ben representadas.—U. I.

Reus, 5 de Janer.

En lo teatro Fortuny canta fá algún temps lo barítono Sr. Capsir que ha agradat. S' ha fet ja són benefici ab un acte de cada una de las obras *La tempestad*, *La guerra santa*, *El diablo en el poder* y *El reloj de Lucerna*, lluhint en tots sa bona veu y correcta escola.

Ahí va ferse 'l de 'l tenor cómic Sr. Casas, qui va presentar com programa una especie de sanfayna, figurant *La banda de trompetas* com estreno y una romansa catalana... que 's va quedar á déurer.

Lo Sr. Casas va sèr obsequiat per sos amichs, y aplaudit ab justicia.

'S preparan altres beneficis, lo qual és, com si digués-sim, un treball extraordinari pèra 'ls artistas, y en particular pèra 'l Sr. Pérez Cabrero, que déu estar blindat, perque may se cansa.—A.

LO MES DE JANER

Mes de 'ls gats

Sòm a'l més de Janer, y fá un fret que péla, com vulgarment se sól dir.

Janer!

Prou se 'n poden explicar de cosas d' aquet més.

Per exemple.

Qu' és lo més de las pulmonías fulminants, lo més més péssim de l' any, sobre tot pe 'ls joves enamorats, que venhen en éll un terrible y temible enemich.

Y aixó és molt cert.

Aquells setmesons que passen lo sant vespre fent guardia sota 'l balcó, ó finestra, que pe'l cas es igual, de 'l palacio encantat (metaféricament parlant) hont viu la ninfa de 'ls seus pensaments, esperant que aquesta tregui sisquera siga la punta de 'l nasset bufó, mes que véuer á ella que s' estará de segur ben resguardadeta á la vora de 'ls fogons arreglant lo sopar, corran l' imminent perill d' agafar un fort costipat, que 'ls ferá las *veces* de passaport per anarse'n á l' altro barri, alias á ca'n Pistras, ó siga a'l cementiri.

Aixó fá que en nostres días, si no tots la inmensa majoria de 'ls *aymants*, per por á una *enguinitis*, ó un *denquitis* y á altres herbas per l' istil, desisteixin de fèr lo Trovador ó 'l Tenorio, preferint somniar ab sa Leonor ó D.ª Ignés, boy acotrats y calents entre llensols y ab groixudas flassadas de llana.

Pero, a'l dir mal de 'l més de Janer, nos vé á la memoria que lò que per uns no és bó per altres es excelent.

Y aixó també es molt cert.

Ho testimonian de manera clara y evident, los prolongats y gens armoniosos *marramaus* que durant la nit se senten per terrats y teuladas y per carrers, patis y coberts, que constitueixen los epitalamis ab que la rassa *gatesca* solemnisa sos esbargos sensual-nocturno-amorosos.

A'ls tals enamoradissos quadrúpedos, dignes descendents de la familia de las Zapaquillas y de 'ls Micifufs y Zapirons, no 'ls espantan las inclemencias de 'l rigurós més de Janer, ans los resulta, donchs, lo mes més preferit y deliciós de la dotzena.

Ab lo qual, que queda probada la certesa de 'l popular ditxo, com á lema a'l principi aludit, de que 'l més de Janer es lo més de 'ls gats.... inclusius los anomenants de 'ls frares.

J. MARTRUS.

Saló de descans

Lo galán Sr. Tressols, després de la brillant campanya que ha fet en lo teatro Zorrilla de Badalona, en lo qual demà donará 'l seu benefici, ha estat escripturat per la empresa de 'l teatro de 'l Circo Barcelonés.

Debutará 'l día 15 ab lo drama *La taberna*.

—La companyia de 'l teatro de la Granvia acaba demà la temporada, passant á Palma, ahont estrenará un repertori variadissim y nou en aquella capital.

—La Comissió encarregada de formular los Estatuts per formar una associació de artistas dramàtics, lírics, músics, autors, y altrás personas que viuen de 'l teatro, ha acabat sa missió y convocará la setmana entrant á una reunió general en lo *Centro Artístico-Recreativo*, á la que podrán anarhi tots los artistas que vulgan enterarse'n y pèndrer part en la discussió.

—Se publica un periódich nou catalánista. Du per nom *La Patria*, es bi-semanal y ofereix sèr defensor de la causa de 'l verdader regionalisme.

Sia ben vngut y que duri.

—L' Ajuntament de Reus ha aprovat una proposició demanant a'l Govern que dongui la autonomia á totas las regions espanyolas que la vulgan.

Es un exemple que haurian de imitar tots los municipis de Catalunya, comensant pe 'l de Barcelona.

Donada la importancia y oportunitat de 'l procedir de 'l Ajuntament de Reus, tractarem ab mes extensió aquest assumpto un altre dia.

—Ha acabat sos compromisos en lo teatro de S. Feliu de Guixols, la companyia de la distingida dama Sra. Ferrer, dirigida pe 'l Sr. Miquel.

—Nostre particular amic lo reputadissim concertista de piano y distingit compositor D. Isaac Albeniz se troba á Londres malalt de gravetat.

Desitjem que 'l celebrat artista recobri prompte la salut pera dedicarla a'l altiment de la música espanyola.

—La Comissió de 'l Centro Artístico Recreativo veu coronats sos esforços á cada nou ball que celebra en són local de 'l carrer de Montserrat, 20, 1.er.

Lo dia de 'ls Reys estava plè, haventhi mólts senyoretas.

Mes animació hi haurá de fixo de aquí en avant, puig la Direcció ha fet una nova combinació de abonos mensuals á mitj duro per aquells que s' inscriguin sense voler disfrutar de las funcions de 'l teatro de 'l Circo.

Atès á la numerosa que és la concurrencia, 's tracta de fer reformas en las dependencias de 'l pis per engrandir alguns de 'ls salons.

—La companyia dirigida pe 'ls Srs. Labastida y Guilemany segueix ab éxit y magnífich resultat la temporada en lo teatro Principal de Gracia y en Sans.

—Lo dijous, dia de 'ls Reys, tingué lloch en lo Centre Democrátich Recreatiu, establert en lo carrer de Floridablanca 154, pral., la representació de 'l popular drama de Echegaray *El Gran Galeoto*, 'l qual tingué bastant bona execució per part de 'ls Srs. Crespo, Puig, Camprubí, Prieto y la Sra. García y Srta. Buxadó.

La concurrencia que era numerosa va surtirne mólts satisfeta.

—La Unión defensora del Socorro mutuo ha nombrat deu agents y corredors que están encarregats de recullir las fullas de admissió per inscriure's en la nova Secció de subsidis per malalts inaugurada aquet mes.

Cada un d'ells s' encarregarà de un districte, conseguintse aixís un estalvi de treball per dits dependents y la major facilitat en la propaganda y 'l cobro.

Creyem acertada la idea, per quant la implantació de 'l Capítul adicional ha satisfet á mólts personas que pensan serhi admesas, en vista de las ventatjas que ofereixen sas combinacions.

—Ha mort lo conegut y honrat industrial D. Pere Jordà, que era un de 'ls duenyos de l' acreditat establiment de mobles instalat en lo carrer Nou de la Rambla, 25.

Era 'l finat una persona de mólts bon tracte, de una honradés estrema y que ha suferit ab molta resignació la llarga y penosa malaltia que li ha causat la mort.

Lo Sr. Jordà era además gran amic de nostre director, qui a'l donar la trista nova de la defunció vol fer constar lo sentiment que experimenta per tal pèrdua, no menos sensible encara que ja 's veyia venir.

R. I. P.

LEJÍA FÉNIX

Para el lavado de ropas y otros usos domésticos

16 AÑOS DE ÉXITO

Adoptada en los lavaderos públicos, asilos, casas de curación, fondas, calés, etc.

Limpieza, perfección y economía

Agentes generales para la venta al por mayor, Jové y Artigas, almacén de drogas.—BARCELONA.

POR 2500 DUROS SOCIO Y PROPIETARIO RENTA ENSEGUIDA

Casa baja y solar contiguo, de nueva construcción, con agua. Se vende muy barata, en San Martín.

Razón: Plazuela del Pino, 2, Esterería

Toalla FRINÈ

Son ús hermozeja 'l rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, contrau 'l poro de la epidermis y evita las tacas, borro y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tresor per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y 'l escorbut.

Se ven en totas las perfumerías

ARCHIVO LÍRICO-DRAMÁTICO Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

SE PROPORCIONAN ACTRICES Y ACTORES

Calle de Roig, núm. 24, entresuelo.—BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.ª —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

● JUAN AYÑÉ ●

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~
Guitarras desde 5 pesetas.

À CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio, á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de lavabo Viena mármol á 24, y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

Imp. Pujol y C.^a - Tallers, 45.—Barcelona.